

Jun 2016.

Fokus: Zakon o izvršenju i obezbeđenju

Dana 18.12.2015. godine Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o izvršenju i obezbeđenju (u daljem tekstu: „Zakon“), koji stupa na snagu 01.07.2016. godine, izuzev odredaba Zakona koje se odnose na obavezu donošenja propisa od strane Komore javnih izvršitelja i nadležnog ministra u cilju primene Zakona, a koje su stupile na snagu dana 29.12.2015. godine.

Primarni cilj novog Zakona jeste stvaranje normativnog okvira koji će na sveobuhvatan, jasan i dosledan način regulisati izvršni postupak i otkloniti nedoumice i različita tumačenja nastala u praksi tokom primene važećeg Zakona o izvršenju i obezbeđenju, uz postizanje kompromisa između efikasnosti izvršnog postupka sa jedne strane i zaštite prava stranaka i pravne sigurnosti, sa druge strane.

U tom smislu, odredbama Zakona proširene su nadležnosti javnih izvršitelja, uz istovremeno preciznije definisanje njihovog statusa, dužnosti i ovlašćenja, jasnije razgraničenje nadležnosti javnih izvršitelja i suda u izvršnom postupku, kao i efikasniju kontrolu rada javnih izvršitelja, te ponovno uvođenje instituta žalbe kao redovnog pravnog leka u izvršnom postupku.

Među najznačajnijim novinama koje donosi novi Zakon izdvajamo sledeće:

1) Razgraničenje nadležnosti između suda i javnog izvršitelja

Zakonom je jasno razgraničena nadležnost za odlučivanje o predlogu za izvršenje ili obezbeđenje i za sprovođenje izvršenja. Novi Zakon, kao i važeći, propisuje nadležnost suda za odlučivanje o predlogu za izvršenje na osnovu izvršne ili verodostojne isprave, kao i o predlogu za obezbeđenje, izuzev kada se radi o predlogu za izvršenje na osnovu verodostojne isprave radi namirenja novčanog potraživanja nastalog iz komunalnih usluga i srodnih delatnosti, o kome odlučuje javni izvršitelj.

Jedna od najznačajnijih izmena koje donosi novi Zakon je da je nadležnost suda za sprovođenje izvršenja značajno redukovana, te da je sprovođenje izvršenja u najvećem broju slučajeva u isključivoj nadležnosti javnog izvršitelja.

Naime, Zakonom je predviđeno da će Sud biti isključivo nadležan za sprovođenje izvršenja samo u sledećim slučajevima: izvršenje zajedničkom prodajom nepokretnosti i pokretnih stvari; izvršenje potraživanja koje se sastoji u činjenju, nečinjenju ili trpljenju; izvršenje izvršnih isprava u vezi s porodičnim odnosima i izvršenje vraćanjem zaposlenog na rad.

Za izvršenje ostalih izvršnih isprava, rešenja o izvršenju na osnovu verodostojne isprave, rešenja o usvajanju predloga za protivizvršenje i rešenja o izvršenju rešenja o izrečenim sudskim penalima Zakon propisuje isključivu nadležnost javnih izvršitelja.

Izvršni poverilac je dužan da u samom predlogu za izvršenje naznači konkretno određenog i mesno nadležnog javnog izvršitelja koji će sprovesti izvršenje. Javni izvršitelj ne može odbiti zahtev za sprovođenje izvršenja, osim u slučaju njegove sprečenosti.

2) Načelo formalnog legaliteta

Zakon sada izričito propisuje da sud nije ovlašćen da ispituje zakonitost i pravilnost izvršne isprave, čime se otklonjene nedoumice u sudskoj praksi u pogledu pitanja da li sud može u nekim slučajevima da ispituje i zakonitost i pravilnost izvršne isprave kada je očigledno da je ona suprotna javnom poretku, prinudnim propisima ili moralu.

3) Žalba i prigovor

Najznačajnija novina novog Zakona je uvođenje žalbe kao redovnog pravnog leka, kojim se **obezbeđuje dvostепенost u izvršnom postupku**, za razliku od dosadašnjeg zakonskog rešenja koje je, kao jedini pravni lek predviđalo prigovor kao remonstrativni pravni lek o kome odlučuje veće prvostepenog suda.

Žalbom se pobija rešenje prvostepenog suda ili javnog izvršitelja, osim ukoliko Zakonom nije određeno da žalba nije dozvoljena ili da se takvo rešenje pobija prigovorom.

a. Žalba protiv rešenja o izvršenju na osnovu izvršne isprave

Zakon predviđa žalbu na rešenje o izvršenju na osnovu izvršne isprave koja se podnosi u roku od 8 dana od dana dostavljanja rešenja, i o kojoj odlučuje, u zavisnosti od vrste postupka, viši sud ili Privredni apelacioni sud, u roku od 15 dana od dana dostavljanja žalbe, odgovora na žalbu i spisa predmeta. Zakon takođe proširuje broj žalbenih razloga, pružajući žalbenom sudu šira ovlašćenja za ispitivanje pobijane odluke, u cilju pravilnog i zakonitog odlučivanja budući da je to poslednje pravno sredstvo kojim stranke raspolažu. Žalba po pravilu ne odlaže izvršenje rešenja.

b. Prigovor kao redovni pravni lek na odluke suda po predlogu za izvršenje na osnovu verodostojne isprave

Novi zakon je zadržao postojeće rešenje u pogledu određivanja prigovora kao pravnog leka na odluke suda po predlogu za izvršenje na osnovu verodostojne isprave, kao i odlučivanje o istom od strane trojnog veća istog suda. Novina u ovom Zakonu jeste pravo stranaka da na rešenje kojim se rešava o prigovoru podnesu žalbu drugostepenom sudu. Prigovor se podnosi u roku od 8 dana umesto dosadašnjeg rešenja kojim je bio predviđen rok od 5 radnih dana. Prigovor na rešenje o izvršenju na osnovu verodostojne isprave odlaže izvršenje do pravnosnažnosti, izuzev ako je isto doneto na osnovu menice.

4) Uklanjanje instituta izjava o imovini i uvođenje novih ovlašćenja za izvršnog poverioca

Novi Zakon nije predvideo institut izjave o imovini, s obzirom da se isti pokazao kao nedelotvorno sredstvo u postupku izvršenja budući da nije omogućio izvršnim poveriocima brže i lakše pribavljanje podataka o imovini izvršnih dužnika. Umesto izjave o imovini, Zakon je propisao dužnost državnih organa imaoca javnih ovlašćenja da besplatno dostave sve podatke koje zatraže izvršni poverioci i punomoćnici izvršnih poverilaca, a koje se odnose na imovinu izvršnih dužnika.

5) Odlaganje izvršenja

Zakon ponovo uvodi u pravni život institut odlaganja izvršenja. Mogućnost odlaganja postoji u četiri slučaja: na predlog izvršnog poverioca, po sporazumu stranaka, na predlog izvršnog dužnika i na predlog trećeg lica. Rešenje o odlaganju proizvodi dejstvo od trenutka njegovog donošenja.

6) Privremene mere

Bitne su i novine u oblasti privremenih mera, a na ovom mestu izdvajamo neke od najznačajnijih.

Pre svega, privremenim merama se mogu obezbediti potraživanja iz kondmentornih zahteva kao i zahteva za donošenje deklarativnih i konstitutivnih sudskih odluka, čime Zakon stavlja tačku na dosadašnje kolebanje sudske prakse prilikom tumačenja da li gore navedeni zahtevi (deklarativni i konstitutivni) mogu biti obezbeđeni privremenim merama.

Takođe, Zakon sada predviđa kao obavezne elemente predloga za određivanje privremene mere: određivanje vrste

privremene mere, njeno trajanje, određivanje predloga i sredstva kojim se privremena mera izvršava kao i označenje konkretno određenog mesno nadležnog javnog izvršitelja koji sprovodi izvršenje. Intencija zakonodavca jeste da se rešenjem o određivanju privremene mere faktički konstituiše rešenje o sprovođenju izvršenja, a sve u cilju efikasnosti postupka obezbeđenja potraživanja.

7) Troškovi postupka

Troškove izvršnog postupka prethodno snosi izvršni poverilac koji je dužan da sudu ili javnom izvršitelju predujmi troškove izvršnog postupka na način, u visini i roku koji oni odrede. Izvršni poverilac više neće morati da plaća pun iznos troškova za određivanje i sprovođenje izvršenja i sudu i izvršitelju, već se troškovi sprovođenja izvršenja plaćaju samo onom subjektu koji sprovodi izvršenje. Javni izvršitelj određuje predujam troškova prema Javnoizvršiteljskoj tarifi.

8) Prelazne i završne odredbe Zakona

Zakon propisuje da će se izvršni postupci koji su počeli pre stupanja na snagu ovog Zakona nastaviti prema važećem Zakonu.

Izvršni poverioci u čiju korist je pre početka rada izvršitelja u Republici Srbiji doneto rešenje o izvršenju na osnovu izvršne ili verodostojne isprave ili rešenje o obezbeđenju i koji na dan 1. maja 2016. godine još vode izvršni postupak ili postupak obezbeđenja, dužni su da se u roku od 1. maja 2016. godine do 1. jula 2016. godine izjasne da li su voljni da izvršenje sprovede sud ili javni izvršitelj. Ako

se ne izjasne u navedenom roku, postupak se obustavlja.

*Odricanje od odgovornosti: Tekst u prilogu šalje se kao opšte uputstvo i ne predstavlja pravni savet.
Copyright Cvetkovic, Skoko & Jovicic 2016.*